

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ:	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β' ΤΑΞΗ ΓΕΛ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	04/10/2025

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1 (Μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εκθέσεις σε 50-60 λέξεις τις διαστάσεις της ευθύνης που έχουν οι δημοσιογράφοι αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης των γεγονότων, σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Οι δημοσιογράφοι έχουν ευθύνη στον τρόπο αποτύπωσης των γεγονότων. Κάποιες φορές καλύπτουν επιφανειακά και με προχειρότητα σημαντικά θέματα, με αποτέλεσμα να προκαλούν συσκότιση και να δημιουργούν αρνητικό κλίμα με τα δημοσιεύματά τους. Πρέπει να επανεξετάζουν τη στάση και να επαναπροσδιορίσουν τις πράξεις τους, να μην καλλιεργούν φανατισμό, αλλά να είναι προσεκτικοί στην μετάδοση των ειδήσεων στη βάση της αλήθειας και του αισθήματος δικαίου.

2ο υποερώτημα (Μονάδες 10)

Να χωρίσεις με κριτήριο το νόημα το Κείμενο 1 σε δύο υποενότητες (μονάδες 4) και να γράψεις έναν πλαγιότιτλο που να αποδίδει το νόημα κάθε υποενότητας (μονάδες 6)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

1^η υποενότητα: Τις περισσότερες φορές... με ό,τι αυτό συνεπάγεται. **Πλαγιότιτλος:** Η ανεύθυνη συμπεριφορά των δημοσιογράφων στην παρουσίαση της ειδησεογραφίας

2^η υποενότητα: Πρωτίστως όμως οφείλουμε... δημοσιογραφικής παντογνωσίας.

Πλαγιότιτλος: Το πλαίσιο της υπεύθυνης συμπεριφοράς των δημοσιογράφων στην παρουσίαση της ειδησεογραφίας

3ο υποερώτημα (Μονάδες 15)

α. Να δικαιολογήσεις την επιλογή του πρώτου πληθυντικού προσώπου από τον συγγραφέα στο Κείμενο 1. (μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

«Τις περισσότερες φορές για εμάς τους δημοσιογράφους»: Από την αρχή του κειμένου είναι φανερό ότι ο συγγραφέας είναι δημοσιογράφος. Επομένως, με το πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο **αναφέρεται στην επαγγελματική ομάδα των δημοσιογράφων** με τρόπο που ασκεί κριτική συνολικά στα ατοπήματά τους στον τρόπο μετάδοσης των ειδήσεων. **Με συλλογική διάθεση και συνυπευθυνότητα** διατυπώνει τις διαπιστώσεις του χωρίς να κατηγορήσει τους συναδέλφους του άμεσα. Πετυχαίνει λοιπόν **να ευαισθητοποιήσει** για τον τρόπο μετάδοσης των ειδήσεων και τη δημοσιογραφική ευθύνη και **να δημιουργήσει ένα κριτικό ύφος λόγου**.

β. «Μόνο που αρκετές φορές, καλύπτουμε επιφανειακά και με προχειρότητα θέματα μείζονος σημασίας και ύψιστου ενδιαφέροντος»: Να μετατρέψετε το παραπάνω χωρίο στην αντίθετη σύνταξη (ενεργητική ή παθητική) απ' αυτή που βρίσκεται (μονάδες 4). Τι αλλαγές παρατηρείτε ως προς το ύφος μετά το μετασχηματισμό; (μονάδες 6)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Η σύνταξη είναι ενεργητική και την μετατρέπουμε σε παθητική:

Παθητική σύνταξη: Μόνο που αρκετές φορές **καλύπτονται** επιφανειακά και με προχειρότητα **θέματα** μείζονος σημασίας και ύψιστου ενδιαφέροντος (ενν. από εμάς) .

Με τη μετατροπή στην παθητική σύνταξη δίνεται έμφαση όχι στο υποκείμενο της ενέργειας (οι δημοσιογράφοι και ο ρόλος τους) αλλά στην ενέργεια και το αποτέλεσμα της (τα θέματα καλύπτονται επιφανειακά και πρόχειρα). Έτσι, το ύφος καθίσταται πιο σύνθετο, απρόσωπο, ουδέτερο και αντικειμενικό καθώς αποσιωπάται η ευθύνη των δημοσιογράφων και δίνεται έμφαση στο ίδιο το γεγονός.

ΘΕΜΑ 2

Με δεδομένο ότι οι δημοσιογράφοι οφείλουν να πορεύονται «*με οδηγό την αλήθεια και έχοντας κατά νου και το κοινό περί δικαίου αίσθημα*», να συντάξετε ένα άρθρο 350-400 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα και να εκφράσετε τεκμηριωμένα τις

απόψεις σας για τη σημασία της αντικειμενικότητας στην ενημέρωση καθώς και για την ευθύνη του ίδιου του πολίτη απέναντι στην παρεχόμενη πληροφόρηση.

Μονάδες 30

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Θέμα παραγωγής λόγου

Φύση επικοινωνίας: άρθρο στη σχολική εφημερίδα

Αφόρμηση: το άρθρο του δημοσιογράφου Άρη Ραβανού για την ευθύνη των δημοσιογράφων

Θέμα επικοινωνίας: η σημασία της αντικειμενικότητας στην ενημέρωση - η ευθύνη του πολίτη απέναντι στην παρεχόμενη πληροφόρηση

Συνομιλιακοί ρόλοι: *πομπός:* μαθητής/ *δέκτες:* οι αναγνώστες σχολικής εφημερίδας (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς)

Ύφος λόγου- εκφραστικές επιλογές: γ' ρηματικό πρόσωπο, α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο (ένταξη στο σύνολο των εφήβων-πολιτών), λεξιλόγιο απλό, προσιτό στον αναγνώστη- μαθητή.

Ενδεικτικός τίτλος άρθρου: Αντικειμενικότητα και ευθύνη: δύο όψεις της ενημέρωσης

Πρόλογος

Με αφορμή το άρθρο του Άρη Ραβανού « Η ευθύνη των δημοσιογράφων» επανέρχεται στο προσκήνιο ένα ζήτημα, που αφορά όχι μόνο τα ΜΜΕ αλλά και ολόκληρη την κοινωνία, η αντικειμενικότητα στην ενημέρωση. Καθώς η πληροφόρηση διαχέεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα και οι πηγές της είναι ανεξάντλητες, η έγκυρη και αμερόληπτη ενημέρωση είναι μείζονος σημασίας για το άτομο και την κοινωνία. Χρέος όλων και ιδιαίτερα των πολιτών είναι να μην μένουν αμέτοχοι αλλά να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση ενός υγιούς ενημερωτικού περιβάλλοντος.

Κύριο θέμα

Α' ερώτημα: Η σημασία της αντικειμενικότητας στην ενημέρωση

Η αντικειμενικότητα δεν είναι απλώς μια θεωρητική έννοια, αλλά έχει βαθύτατη και ουσιαστική σημασία για το άτομο και την κοινωνία.

- Διαφύλαξη της εγκυρότητας της ενημέρωσης
- Ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τα μέσα
- Υποστήριξη του δημοκρατικού διαλόγου και της ορθολογικής λήψης αποφάσεων

- Προστασία των πολιτών από τη χειραγώγηση και την προπαγάνδα
- Ενίσχυση της δημοκρατίας και της ελευθερίας σκέψης

Β' ερώτημα: Η ευθύνη του πολίτη στην παρεχόμενη πληροφόρηση

Ο πολίτης, ως δέκτης της πληθώρας των πληροφοριών και των πολλαπλών πηγών, μπορεί να διαδραματίσει ενεργό και καθοριστικό ρόλο στην αξιοποίηση και στην ποιότητα της ενημέρωσης.

- Αμφισβήτηση και έλεγχος της πληροφόρησης και των πηγών προέλευσης της
- Ανάγκη ανάπτυξης κριτικού πνεύματος και επιλεκτικής στάσης
- Ενημέρωση για τις τεχνικές και τους κινδύνους της παραπληροφόρησης
- Πληροφόρηση από πολλές και διαφορετικές πηγές
- Υπεύθυνη αναπαραγωγή της πληροφορίας
- Συμμετοχή στο δημόσιο διάλογο με υπευθυνότητα

Επίλογος

Συμπερασματικά, η αντικειμενικότητα αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο χτίζεται η εμπιστοσύνη ανάμεσα στο δημοσιογράφο και τον πολίτη. Η ανάδειξη της αλήθειας είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ποιότητας της δημοκρατίας και της ελευθερίας της έκφρασης. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ο πολίτης οφείλει να αξιολογεί κριτικά και να διαχειρίζεται με σοβαρότητα την πληροφόρηση που λαμβάνει.

ΘΕΜΑ 3 (Μονάδες 20)

Αφού μελετήσετε το μικρό αφήγημα του Γιώργου Αποσκήτη:

Α) Να διακρίνετε το βασικό (ή τα βασικά) και τα δευτερεύοντα πρόσωπα με κειμενικές αναφορές (μονάδες 7), αιτιολογώντας την απάντησή σας με βάση τα κριτήρια επιλογής τους (μονάδες 3).

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το **βασικό** πρόσωπο του μικρού αφηγήματος αποτελεί ο ήρωάς μας ο οποίος δεν διαθέτει κάποιο όνομα, αλλά γι' αυτόν δίνονται αρκετές πληροφορίες, έχοντας το παρών σε όλο το μέρος

της αφήγησης. Ειδικότερα, περιγράφεται μια στιγμή της ημέρας του «καθισμένος σε ένα παγκάκι» να παρατηρεί, να ακολουθεί τις καθημερινές του συνήθειες, δηλαδή «καπνίζει το τσιγάρο», «βγάζει το μπλοκάκι του», αλλά και να χαμογελά στα μικρά παιδιά που τον πλησιάζουν («μονάχα ορισμένα παιδιά...τελευταία σκαριφήματά του.»). Γίνεται αντιληπτό ότι ο πρωταγωνιστής συνδέεται με όλες τις «φιγούρες» της ιστορίας, αναπτύσσοντας τη δική τους προσωπική σχέση. Αποτελεί την κινητήρια δύναμη στην ιστορία, συμβάλλοντας στην προώθηση της δράσης και την εξέλιξη της ιστορίας.

Τα **δευτερεύοντα** πρόσωπα (εντοπίζονται και αναφορές σε ζώα-στοιχείο φύσης/ζωικού βασιλείου) αποτελούν οι διαβάτες, τα παιδάκια που παίζουν, οι μαγαζάτορες, οι φίλοι του, η καλосυνάτη γυναίκα, οι περαστικοί, σμήνος από πουλιά (λαβωμένο). Τίθενται ως δευτερεύοντα, διότι αποτελούν ένα σύνολο ατόμων-ζώων, δίνονται ελάχιστες πληροφορίες και η παρουσία τους είναι σύντομη. Τέλος, η σκοπιμότητα της επιλογής τους αφορά την ανάδειξη του πρωταγωνιστή, την προώθηση της δράσης και την εξέλιξη της υπόθεσης.

Β) Ο ήρωας του αφηγήματος καθίσταται ανώνυμος στους αναγνώστες. Αφού παραθέσετε κειμενικά χωρία τα οποία το επιβεβαιώνουν (μονάδες 6), να εξετάσετε σε τι στοχεύει η ανωνυμία του(μονάδες 4).

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο ήρωας του αφηγήματος δεν παρουσιάζεται με την ταυτότητά του. Αυτό επιβεβαιώνεται μέσω της πλήρους απουσίας του ονόματός του ή κάποιας σχετικής πληροφορίας αναφορικά με την ιδιότητα του («Βρίσκεται καθισμένος...πραμάτεια τους.»). Γίνεται αναφορά μόνο στο προχωρημένο της ηλικίας του («παρά την προχωρημένη του ηλικία»), καθώς σε όλο το εύρος του αποσπάσματος παρατίθενται μόνο οι ενέργειές του «καπνίζει», «ανοίγει», «γυρνά προς το μέρος του», δίχως κάποιο υποκείμενο.

Αυτή του η ανωνυμία δεν είναι τυχαία ως επιλογή. Ο πρωταγωνιστής τίθεται δίχως όνομα, διότι αποτελεί έναν εκπρόσωπο μιας κοινωνικής κατάστασης. Εκπροσωπεί τους υπερήλικες οι οποίοι τίθενται στο περιθώριο, δεν υπολογίζονται πια ως οντότητες από τον περίγυρό τους εξαιτίας της «νέας καθημερινότητας» με τις γρήγορες αλλαγές, τις πολλαπλές υποχρεώσεις και με την «νέα

τάξη πραγμάτων», μιας τάξης καθοριζόμενης από την νεωτεριστική και ψηφιακή πραγματικότητα. Μέσω των βιωμάτων του ήρωα, λοιπόν, αναδεικνύεται αυτή η ετικετοποίηση των ανθρώπων μεγάλης ηλικίας ως «ξεπερασμένα πρότυπα», ως άνθρωποι «άτεγκτοι» μπροστά στην καινοτομία.

ΘΕΜΑ 4 (Μονάδες 15)

Ποιες αντιλήψεις από το κοινωνικό του περιβάλλον επηρεάζουν τον τρόπο ζωής του ήρωα στο Κείμενο 2 (μονάδες 10); Κατά τη γνώμη σου, ποιους προβληματισμούς ως προς την ποιότητα ζωής του αναδεικνύει η αφήγηση (μονάδες 5); Ανάπτυξε σε 120-150 λέξεις την απάντησή σου.

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η καθημερινότητα του πρωταγωνιστή φαίνεται ότι επηρεάζεται από τις αντιλήψεις του περίγυρού του. Συγκεκριμένα, περνά μοναχικά την ημέρα του «καθισμένος σε ένα παγκάκι», γεγονός που δείχνει την παθητική του στάση απέναντι σε καθετί που περνά από μπροστά του («χαζεύει τους διαβάτες...τηνπραμάτεια τους»). Είναι αποκομμένος από οικεία και μη πρόσωπα («Οι πιο πολλοί...ανεξήγητα χαθεί.»). «Οι περαστικοί επιταχύνουν το βήμα τους αρκετά μέτρα προτού τον πλησιάσουν», έχοντας «συγκρατημένη» στάση απέναντί του. Τα παιδιά, ωστόσο, τον προσεγγίζουν με αγνότητα και καθαρότητα ψυχής («μονάχα ορισμένα παιδιά...του χαμογελούν») και ο ίδιος ανταποδίδει, αρχίζοντας να σκιαγραφεί στο τετραδιάκι του. Και η φύση είναι «κοντά» του και, κυρίως, «αυτό το λαβωμένο» πουλί το οποίο, με το δικό του τραύμα, έρχεται «να συμπαρασταθεί» στον μοναχικό μας ήρωα.

Μέσω αυτής της αφήγησης, μου προκαλούνται προβληματισμοί αναφορικά με την ποιότητα ζωής. Αυτή η ταχεία ανάπτυξη εξαιτίας της τεχνολογίας, η συσσώρευση στις πόλεις, η αστραπιαία διάδοση πληροφορίας, καθώς και καθετί που αποτελεί στοιχείο «επανάστασης ιδεών», μας οδηγεί σε μια ατέρμονη προσπάθεια να αποδεικνύουμε την αξία μας ως άνθρωποι. Αντιμετωπίζουμε συνεχείς διακρίσεις εξαιτίας της ηλικίας μας, του πνευματικού και όχι μόνο υπόβαθρού μας. Είμαι υπέρ των καινοτόμων αλλαγών, αλλά μήπως οφείλουμε να σκεφτόμαστε και να πράττουμε με βάση τον ανθρώπινο παράγοντα και όχι με τον τρόπο που αντιμετωπίζουν οι περαστικοί τον ήρωα;

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο. Κάθε προσωπική άποψη είναι αποδεκτή, αρκεί να τίθεται αποδεδειγμένα.

